

Rammer for budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023

Sluttbehandles i:
Formannskapet

ArkivsakID:	JournalpostID:	Arkiv:	Saksbehandler:
19/144	19/23512	K1-151	Rita Hidemstrædet
DokumentNR: 6			

Behandling:	Dato:	Saksnummer:
FORMANNSKAPET	19.06.2019	073/19

Dokumenter:

Beregning av rådmannens forslag til budsjettammer (drift og investering)	Vedlegg 1
Endringsliste til konsekvensjustert budsjett (skjema 1a)	Vedlegg 2
Notat om rammebetingelser og økonomiske forutsetninger (utdelt på kommunestyrets rammekonferanse 4.-5. juni 2019)	Utrykt vedlegg
Kostra-tall 2018 (utdelt på kommunestyrets rammekonferanse 4.-5. juni 2019)	Utrykt vedlegg

Fakta/vurdering:

1. Fremdrift

Formannskapet fastsatte i møte den 23. januar 2019 ved f.sak 3/2019 fremdriftsplan for arbeidet med økonomisaker i 2019. I henhold til denne fremdriftsplanen skal formannskapet i møte den 19. juni 2019 vedta veiledende budsjettammer for 2020 og de øvrige år i økonomiplanperioden.

Rådmannens sak om veiledende budsjettammer er utarbeidet med utgangspunkt i gjeldende budsjett og økonomiplan, kommuneproposisjonen for 2020 og revidert nasjonalbudsjett 2019, 1. tertialrapport 2019, innspill fra enhetene og oppdaterte forutsetninger forøvrig. Forslaget til rammer og de forutsetninger som er lagt til grunn for disse, er basert på gjennomgangen som ble foretatt på kommunestyrets rammekonferanse 4. og 5. juni 2019. Her ble status og hovedutfordringer gjennomgått og den generelle rammesituasjonen ble belyst.

Etter at formannskapet har fattet vedtak om veiledende budsjettammer for

administrasjonens videre arbeid, starter arbeidet for å utarbeide forslag til budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023. Når regjeringens forslag til statsbudsjett er fremlagt 7. oktober 2019, vil budsjettforutsetningene bli gjennomgått og ajourført. Etter at rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan er fremlagt den 15. november 2019, er det lagt opp til et orienteringsmøte for kommunestyret den 20. november 2019 hvor budsjettforslaget vil bli gjennomgått.

2. Bakgrunnsmateriale

I vedlegg 1 presenteres beregningen av forslaget til rammer for henholdsvis drift og investering. Rammene gis i faste priser (2020-kroner).

Driftsrammene er beregnet med utgangspunkt i konsekvensjustert budsjett, dvs. vedtatt budsjett for 2019 (grå bok) korrigert for økonomiske konsekvenser av vedtak, lønnsoppgjør, pensjonsvirkninger og oppgave- og regelendringer m.v. Av vedlegg 1 fremgår hvilke tiltak driftsrammene i tillegg er økt eller redusert med.

Investeringsrammene er beregnet med utgangspunkt i økonomiplanen slik dette fremgår av vedtatt budsjett 2019 og økonomiplan 2019-2022 (grå bok). Det er foretatt justeringer av investeringsbudsjettet i forhold til slik dette foreligger i gjeldende økonomiplan slik at det blir samsvar mellom budsjett og forventet fremtidig utgiftsføring på prosjektene. For å oppfylle handlingsregelen om at lånegjelden korrigert for den delen av gjelden som er helt eller delvis selvfinansierende og startlån ikke skal utgjøre mer enn 2 mrd. kroner etter at Stavsberg skole er bygget, er investeringsbudsjettet tatt ned i det foreløpige budsjettopplegget for 2020-2023. Hovedprioriteringen i budsjettopplegget har vært å få fullfinansiert nytt sykehjem i Moelv i økonomiplanperioden. Dette medfører at det er begrenset rom for nye investeringstiltak. Av vedlegg 1 fremgår investeringsrammene pr. investeringsprosjekt for perioden 2020-2023.

Som vedlegg 2 følger endringslisten til såkalt konsekvensjustert budsjett. I disse oppstillingene er ikke nye driftstiltak eller reduksjoner innarbeidet. Dette fremgår som nevnt i vedlegg 1.

Oppstillingene i vedlegg 1 og 2 vil bli oppdatert utover høsten for aktuelle endringer, mer detaljerte beregninger vedrørende lønn og pensjon, samt eventuelle andre forhold. Rådmannen vil innarbeide endringene i det endelige budsjettopplegget.

Som uttrykt vedlegg følger et notat om rammebetingelser og økonomiske forutsetninger som er grunnlaget for budsjettarbeidet. Dette notatet ble utdelt og gjennomgått i forbindelse med kommunestyrets rammekonferanse og trykkes derfor ikke på nytt. Som uttrykt vedlegg følger også Kostra-tall for 2018, som også ble utdelt på kommunestyrets rammekonferanse.

3. Kort om forslaget til opplegg

Inntektsforutsetningene er gjennomgått på rammekonferansen og er dokumentert i nevnte rammenotat. Det samme gjelder antatt lønns- og prisstigning samt renter. Det er nødvendig med en stram prioritering mellom foreslåtte tiltak, da veksten i kommunens samlede inntekter ikke er tilstrekkelig til både å styrke deler av den eksisterende driften og dekke nye drifts- og investeringsbehov, herunder konsekvenser av nye låneopptak. Arbeidet med omstilling og effektivisering av tjenesteproduksjonen må videreføres.

Igangsetting av ytterligere tiltak må i tilfelle dekkes ved omdisponering innenfor eksisterende driftsramme eller ved en økning av inntektene. Rådmannen viser i denne sammenheng til 1. tertialrapport 2019 hvor det redegjøres for de økonomiske utfordringene i driften. Særlig innenfor virksomhetsområdet pleie og omsorg er det ubalanse mellom aktivitet og vedtatt budsjetttramme. En styrking av tjenesteområdene må i hovedsak løses innenfor den samlede budsjetttrammen.

Driftsbudsjettet

I rammenotatet er det beskrevet noen saker som er innarbeidet i det foreløpige budsjettopplegget, utover det som følger av konsekvensjustert budsjett. Dette er forhold som dels har kommet til uttrykk gjennom 1. tertialrapport 2019 og dels som konsekvenser av vedtak i enkeltsaker. For ytterligere informasjon om hvilke tiltak driftsrammene er økt eller redusert med vises det til vedlegg 1 og 2.

Inndekningsbehov

Innsparingsbehovet utgjør 48,7 mill. kroner for 2020, som økes til 55,4 mill. kroner i 2023. Dette er det samme inndekningsbehovet som ble presentert på kommunestyrets rammekonferanse.

Arbeidet med å finne inndekningstiltak vil pågå fra nå og frem til ferdigstillingen av budsjett og økonomiplan. Her vil det blant annet bli foretatt en gjennomgang/vurdering av

standard/kvalitet/omfang på de kommunale tjenestene, organisering av tjenesteapparatet, gjennomgang av eiendomsmasse med tanke på salg, mulighetene for omstilling og effektivisering m.m. En vil også se på de sentrale forutsetningene og budsjetttrammene til de ulike resultatenehetene. Videre vil det være slik at en i etterkant av at statsbudsjettet legges frem, kan få nye problemstillinger som må få sin avklaring og håndtering i budsjettet.

I en arbeidskraftintensiv virksomhet som en kommune er, vil det være vanskelig å gjennomføre tiltak uten at ansatte i ulik grad vil bli berørt av tiltaket. Underveis i utredningsprosessen vil det derfor være løpende dialog med de ansattes organisasjoner.

Investeringsbudsjettet

I det foreløpige budsjettopplegg utgjør investeringsutgiftene i 2020 til sammen 286,265 mill. kroner, herav investeringer innenfor VAR-området på 144,8 mill. kroner. Beregnet låneopptak utgjør 231,616 mill. kroner.

I økonomiplanperioden 2020-2023 utgjør totale investeringsutgifter 1,058 mrd. kroner, hvorav investeringer innenfor VAR-området utgjør 358,28 mill. kroner. Samlede beregnede låneopptak knyttet til investeringer utgjør 718,675 mill. kroner.

For ytterligere informasjon om investeringsbudsjettet, vises det til vedlegg 1.

Investeringsbudsjettet i økonomiplanperioden er satt opp ut fra handlingsregelen som ble innført i budsjett 2019 som tilsier at lånegjelden korrigerert for den delen av gjelden som er helt eller delvis selvfinansierende og startlån ikke skal utgjøre mer enn 2 mrd. kroner etter at Stavsberg skole er bygget. Videre må en forsøke å komme ned på et låneopptak som ikke er større enn det som betales i avdrag på investeringslån, slik at lånegjelden ikke fortsetter å øke utover i økonomiplanperioden. I tabellen under vises lånegjeldsutviklingen med grunnlag i foreløpig budsjettopplegg for perioden 2020-2023.

Utvikling i langsiktig gjeld som belaster regnskapet (kr 1.000)

LANGSIKTIG GJELD	2019	2020	2021	2022	2023
Langsiktig gjeld pr. 31.12	3 201	3 333	3 424	3 455	3 473

	083	604	975	657	363
Startlån/formidlingslån	251 464	289 285	325 335	359 993	393 284
Langsiktig gjeld VAR området	808 676	909 323	957 807	968 343	977 728
Rentekomp. skoleanlegg (beregningsgr.)	100 477	91 369	80 541	69 708	58 875
Komp. eldreomsorg (beregningsgr.)	75 893	70 684	65 475	60 266	55 057
Langsiktig gjeld som belaster regnskapet	1 964 573	1 972 943	1 995 817	1 997 347	1 988 419

I tabellen under vises hvor mye en betaler i avdrag på investeringslån og hvor høye låneopptaket til investeringer er med grunnlag i foreløpig budsjettopplegg for perioden 2020-2023.

Utvikling i avdrag og låneopptak investeringer (kr 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023
Avdrag investeringslån	127 481	136 917	144 119	149 298	153 442
Låneopptak investeringer	329 540	231 616	199 440	146 820	140 800
Differanse	-202 059	-94 699	-55 321	2 478	12 642

4. Avslutning

Rådmannen avgir ikke mer utførlige vurderende merknader i denne saksfremstillingen, men viser til de ulike vedleggene. For en gjennomgang av budsjettåret 2019 vil rådmannen vise til særskilt sak som er lagt frem om 1. tertialrapport 2019, jf. k.sak 36/2019. Endelig minner rådmannen igjen om at statsbudsjettet, og for så vidt utviklingen generelt mens budsjettarbeidet pågår, svært ofte nødvendiggjør justeringer av rammene når det endelige opplegget skal utarbeides i oktober/november.

Forslag til vedtak:

1. I arbeidet med budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 legges til grunn slike netto driftsrammer:

(Faste 2020-priser. Kr 1.000)	2020	2021	2022	2023
Politiske styringsorganer (VO nr 10)	12 025	13 410	12 025	13 865
Adm. og fellesutgifter (VO nr 11)	168 356	168 732	168 631	168 631
Barnehage (VO nr 20)	262 529	262 529	262 529	262 529
Undervisning (VO nr 30)	455 337	454 657	454 657	454 657
Pleie og omsorg (VO nr 40)	481 058	477 626	474 257	470 887
Barnevern (VO nr 50)	74 701	74 701	74 701	74 701
Sosiale tjenester (VO nr 51)	87 919	87 919	86 401	86 401
Helsestasjoner (VO nr 52)	21 670	22 001	22 001	22 001
Kultur (VO nr 55)	46 575	46 474	46 211	46 211
Kulturskole (VO nr 56)	7 450	7 450	7 450	7 450
Bibliotek (VO nr 57)	8 395	8 395	8 395	8 395
Brann (VO nr 60)	22 545	22 545	22 545	22 545
Landbruk (VO nr 61)	6 966	6 966	6 966	6 966
Teknisk drift (VO nr 62)	42 733	42 733	42 733	42 490
Kart og byggesak (VO nr 63)	1 603	1 603	1 603	1 603
Kemnerkontoret (VO nr 70)	2 441	2 441	2 441	2 441
Servicesenter (VO nr 71)	9 185	9 185	9 185	9 185
Renhold (VO nr 80)	57 364	57 409	57 409	57 409
Bygg og eiendom (VO nr 81)	80 887	79 497	79 356	82 791
Matproduksjon (VO nr 82)	20 112	20 112	20 112	20 112
Overføringer (VO nr 87)	31 211	30 548	30 548	30 548
Tilleggsbevilgninger (VO nr 88)	164 595	164 595	164 595	164 595
Felles (i skjema B) (VO nr 89)	-97 425	-106 836	-107 918	-112 870
Sum	1 968 231	1 954 690	1 946 832	1 943 542

2. I arbeidet med budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 legges til grunn slike brutto investeringsrammer:

(Faste 2020-priser. Kr 1.000)	2020	2021	2022	2023
Politiske styringsorganer (VO nr 10)	0	0	0	0
Adm. og fellesutgifter (VO nr 11)	4 700	2 700	2 700	2 700
Barnehage (VO nr 20)	750	750	5 750	5 750
Undervisning (VO nr 30)	30 620	5 500	5 500	5 500
Pleie og omsorg (VO nr 40)	28 300	56 400	60 500	226 500
Barnevern (VO nr 50)	0	0	0	0
Sosiale tjenester (VO nr 51)	0	0	0	0
Helsestasjoner (VO nr 52)	0	9 000	0	0
Kultur (VO nr 55)	4 000	4 000	4 000	4 000
Kulturskole (VO nr 56)	0	0	0	0
Bibliotek (VO nr 57)	0	0	0	0
Brann (VO nr 60)	0	1 500	0	6 000

Landbruk (VO nr 61)	0	0	0	0
Teknisk drift (VO nr 62) VAR	144 800	95 800	58 800	58 800
Teknisk drift (VO nr 62) ikke VAR	54 845	34 900	50 400	11 400
Kart og byggesak (VO nr 63)	0	0	0	0
Kemnerkontoret (VO nr 70)	0	0	0	0
Servicesenter (VO nr 71)	0	0	0	0
Renhold (VO nr 80)	0	0	0	0
Bygg og eiendom (VO nr 81)	13 250	12 250	12 250	12 250
Matproduksjon (VO nr 82)	500	500	500	500
Overføringer (VO nr 87)	4 500	6 000	4 500	4 500
Tilleggsbevilgninger (VO nr 88)	0	0	0	0
Felles (i skjema B) (VO nr 89)	0	0	0	0
Sum	286 265	229 300	204 900	337 900

3. Rådmannen pålegges å korrigere rammene for endrede forutsetninger (lønns- og prisutvikling, pensjon, frie inntekter, statsbudsjett m.v.).

4. Rådmannen utarbeider forslag til inndekning slik at det oppnås balanse. En slik pakke vil måtte inneholde rettede reduksjoner og omfordelinger, gjennomgang av så langt innarbeidede budsjettforutsetninger, gjennomgang av eiendomsmasse med tanke på salg, ytterligere omdisponeringer innen 2019 som kan disponeres framover samt muligheter for inndekning som kan finnes i statsbudsjettet eller ellers.

5. Rådmannen utarbeider budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 etter de prinsippene som er beskrevet i saksfremlegget.

Rådmannen i Ringsaker, 11.6.2019

Jørn Strand

Rita Hidemstrædet
økonomisjef

Espen Hvalby
assisterende rådmann

19.06.2019 FORMANNSKAPET

Tilleggsforslag til pkt. 4;, foreslått av Tone Høisveen, Ringsaklista
Rammen for VO 40 Pleie og omsorg skal ikke ha redusert ramme .

Votering:

Det ble punktvis votering:

Punkt 1, 2 og 3 enstemmig vedtatt.

Rådmannens forslag punkt 4 enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslag til punkt 4 fikk 4 stemmer og falt.

Punkt 5 enstemmig vedtatt.

FSK - 073/19:

Vedtak:

1. I arbeidet med budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 legges til grunn slike netto driftsrammer:

(Faste 2020-priser. Kr 1.000)	2020	2021	2022	2023
Politiske styringsorganer (VO nr 10)	12 025	13 410	12 025	13 865
Adm. og fellesutgifter (VO nr 11)	168 356	168 732	168 631	168 631
Barnehage (VO nr 20)	262 529	262 529	262 529	262 529
Undervisning (VO nr 30)	455 337	454 657	454 657	454 657
Pleie og omsorg (VO nr 40)	481 058	477 626	474 257	470 887
Barnevern (VO nr 50)	74 701	74 701	74 701	74 701
Sosiale tjenester (VO nr 51)	87 919	87 919	86 401	86 401
Helsestasjoner (VO nr 52)	21 670	22 001	22 001	22 001
Kultur (VO nr 55)	46 575	46 474	46 211	46 211
Kulturskole (VO nr 56)	7 450	7 450	7 450	7 450
Bibliotek (VO nr 57)	8 395	8 395	8 395	8 395
Brann (VO nr 60)	22 545	22 545	22 545	22 545
Landbruk (VO nr 61)	6 966	6 966	6 966	6 966
Teknisk drift (VO nr 62)	42 733	42 733	42 733	42 490
Kart og byggesak (VO nr 63)	1 603	1 603	1 603	1 603
Kemnerkontoret (VO nr 70)	2 441	2 441	2 441	2 441
Servicesenter (VO nr 71)	9 185	9 185	9 185	9 185

Renhold (VO nr 80)	57 364	57 409	57 409	57 409
Bygg og eiendom (VO nr 81)	80 887	79 497	79 356	82 791
Matproduksjon (VO nr 82)	20 112	20 112	20 112	20 112
Overføringer (VO nr 87)	31 211	30 548	30 548	30 548
Tilleggsbevilgninger (VO nr 88)	164 595	164 595	164 595	164 595
Felles (i skjema B) (VO nr 89)	-97 425	-106 836	-107 918	-112 870
Sum	1 968 231	1 954 690	1 946 832	1 943 542

2. I arbeidet med budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 legges til grunn slike brutto investeringsrammer:

(Faste 2020-priser. Kr 1.000)	2020	2021	2022	2023
Politiske styringsorganer (VO nr 10)	0	0	0	0
Adm. og fellesutgifter (VO nr 11)	4 700	2 700	2 700	2 700
Barnehage (VO nr 20)	750	750	5 750	5 750
Undervisning (VO nr 30)	30 620	5 500	5 500	5 500
Pleie og omsorg (VO nr 40)	28 300	56 400	60 500	226 500
Barnevern (VO nr 50)	0	0	0	0
Sosiale tjenester (VO nr 51)	0	0	0	0
Helsestasjoner (VO nr 52)	0	9 000	0	0
Kultur (VO nr 55)	4 000	4 000	4 000	4 000
Kulturskole (VO nr 56)	0	0	0	0
Bibliotek (VO nr 57)	0	0	0	0
Brann (VO nr 60)	0	1 500	0	6 000
Landbruk (VO nr 61)	0	0	0	0
Teknisk drift (VO nr 62) VAR	144 800	95 800	58 800	58 800
Teknisk drift (VO nr 62) ikke VAR	54 845	34 900	50 400	11 400
Kart og byggesak (VO nr 63)	0	0	0	0
Kemnerkontoret (VO nr 70)	0	0	0	0
Servicesenter (VO nr 71)	0	0	0	0
Renhold (VO nr 80)	0	0	0	0
Bygg og eiendom (VO nr 81)	13 250	12 250	12 250	12 250
Matproduksjon (VO nr 82)	500	500	500	500
Overføringer (VO nr 87)	4 500	6 000	4 500	4 500
Tilleggsbevilgninger (VO nr 88)	0	0	0	0
Felles (i skjema B) (VO nr 89)	0	0	0	0
Sum	286 265	229 300	204 900	337 900

3. Rådmannen pålegges å korrigere rammene for endrede forutsetninger (lønns- og prisutvikling, pensjon, frie inntekter, statsbudsjett m.v.).

4. Rådmannen utarbeider forslag til inndekning slik at det oppnås balanse. En slik pakke vil måtte inneholde rettede reduksjoner og omfordelinger, gjennomgang av så langt innarbeidede budsjettforutsetninger, gjennomgang av eiendomsmasse med tanke på salg, ytterligere omdisponeringer innen 2019 som kan disponeres framover samt muligheter for inndekning som kan finnes i statsbudsjettet eller ellers.

5. Rådmannen utarbeider budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 etter de prinsippene som er beskrevet i saksfremlegget.